

Raad van Advies Waddenzeehavens
25 januari 2021 van 18.00 – 19.30 uur

DIGITAAL, via MS Teams

Verslag van twintigste Raad van Advies

6 april 2021

Ingrid de Vries
Arjen Bosch

Inhoud

Raad van Advies Waddenzeehavens van 25 januari 2021	1
1. Agenda, verslag en mededelingen	1
Agenda en verslag	1
Mededelingen	1
2. Advies Patrick Poelmann	1
Toelichting Patrick Poelman	1
Bespreking van het advies	2
3. Omgevingsberaad Waddengebied	3
Resultaten bereikt in 2020espreking van het advies	3
Werkplan Omgevingsberaad 2021	3
4. Investeringskader Waddengebied (IKW)	4
Green Shipping	4
5. Agenda voor het Waddengebied	5
Agenda voor het Waddengebied 2050	5
Programma Toogdag 3 februari 2021, verkorte versie	5
6. Jaarverslag, verantwoording en vooruitblik	5
Jaarverslag en verantwoording	5
Vooruitblik	5
7. Planning	5
8. Rondvraag	6
Bijlage 1	6
Deelnemers Raad van Advies 15 september 2020	6

Agenda

1. Toelichting op agenda, verslag en mededelingen
2. Advies Patrick Poelmann Consult
3. Omgevingsberaad Waddengebied
4. Investeringskader Waddengebied
5. Agenda voor het Waddengebied 2050
6. Jaarverslag, verantwoording en vooruitblik
7. Planning
8. Rondvraag

Raad van Advies Waddenzeehavens van 25 januari 2021

De twintigste Raad van Advies vindt digitaal plaats in verband met het COVID-19 virus. Omdat Tineke Netelenbos haar voorzitterschap beëindigde, heeft de secretaris gevraagd of Theo Meskers de bijeenkomst wil leiden. Voor het agendapunt 'Advies Patrick Poelmann Consult' is Patrick Poelmann aanwezig om een toelichting te geven en voor het agendapunt 'Investeringskader Waddengebied' is Leo van der Burg van FME aanwezig bij het onderdeel Green Shipping.

1. Agenda, verslag en mededelingen

De leden van de Raad zijn akkoord dat Theo Meskers de Raad zal leiden en hij heet de aanwezigen van harte welkom.

Agenda en verslag

- De aanwezigen stemmen in met de in de leidraad voorgestelde agenda.
- De aanwezigen stemmen in met het verslag van de vorige bijeenkomst, onder dankzegging aan Arjen Bosch en Hans Punter. Er zijn geen opmerkingen naar aanleiding van het verslag.

Mededelingen

- Hans Punter is per 1 januari met pensioen gegaan en Ingrid de Vries neemt zijn taak over.
- De Raad stemt ermee in om -wanneer dat weer mogelijk is vanwege de COVID-19 maatregelen- een fysieke bijeenkomst te organiseren waarin afscheid wordt genomen van Tineke Netelenbos en Hans Punter.
- Cas König merkt op dat de overhandiging van de EcoPort certificaten met de digitale opzet van de Toogdag van 3 februari niet meer uit de verf komt.
- Zijn voorstel om voor de overhandiging van de EcoPort certificaten een later tijdstip en een andere vorm te kiezen wordt overgenomen.

2. Advies Patrick Poelmann

Toelichting Patrick Poelman

Theo Meskers geeft aan dat het advies van Patrick Poelmann inzake een nieuwe Governance structuur op 11 december 2020 is gestuurd aan de deelnemers en dat de reactie van de havenautoriteiten daarna met de stukken is meegestuurd. Hij geeft eerst het woord aan Patrick Poelmann voor een toelichting op zijn advies en daarna aan Harm Post om de reactie van de havenautoriteiten op dit advies toe te lichten. Vervolgens is er gelegenheid voor informatieve vragen en zal Patrick Poelmann de digitale vergadering verlaten. Daarna zal de Raad bespreken hoe ze met het advies wil omgaan. Patrick Poelmann geeft aan dat hij een heel verleden in het Waddengebied heeft opgebouwd als gedeputeerde van de provincie Noord-Holland. Ook vanuit dat oogpunt beschouwd, heeft hij het bijzonder op prijs gesteld om een bijdrage te mogen leveren aan de nieuwe Governance structuur. Hij heeft geconstateerd dat functioneren van de Raad en de nieuwe Governance kan rekenen op een breed draagvlak bij de betrokkenen. Belangrijkste nieuwe element in zijn advies is dat de havens zelf de havensector gaan vertegenwoordigen in het Omgevingsberaad Waddengebied. Daarnaast heeft hij geadviseerd om de RvA in stand te houden omdat vrijwel alle leden vinden dat de Raad dienstbaar is aan het ontwarren van de bestuurlijke spaghetti. Het Waddengebied is naar zijn mening zo omvangrijk en complex, dat het goed is om onderling informatie uit te wisselen, want er spelen heel veel belangen.

Als de havens zelf hun belang inbrengen in de nieuwe Governance structuur is het niet meer nodig dat de RvA de vergaderingen van het Omgevingsberaad voorbereid. Dit spaart tijd uit.

Wel wordt voorgesteld dat Arjen Bosch de havens van informatie blijft voorzien. Dat loopt goed en moet dus ook bestendigd worden.

Dan het *financiële plaatje*: de gemeenten financieren de RvA in ieder geval tot en met 2022. Patrick geeft in zijn advies de overweging mee om deze termijn met drie jaar te verlengen. Dat is voor de (meerjaren-) begroting van de gemeenten handiger want dat geeft zekerheid. Bovendien zou je in het andere geval volgend jaar alweer een evaluatie moeten opzetten en dat is jammer van de tijd die dat kost.

In aansluiting hierop geeft Harm aan dat een verlenging ook belangrijk is voor het zoeken naar een nieuwe voorzitter, want dat doe je in principe niet voor één jaar.

Marco Glastra vraagt zich af -in het geval de havens zelf plaats nemen in het Omgevingsberaad- wat dan de externe component van de voorzitter nog inhoudt.

Patrick Poelmann geeft aan dat de voorzitter er primair is voor de Raad van Advies en dat daar een onderlinge saamhorigheid gaat ontstaan. De voorzitter zal z.i. geen zware inhoudelijke rol vervullen, maar vooral dienen als "smeerolie".

Marco Glastra doet de suggestie om in plaats van advies te gaan spreken over afstemmingsorgaan, waarbij de besluiten worden genomen in de eigen gelederen en de uitkomst vervolgens wordt gedeeld in de RvA.

Theo Meskers bedankt Patrick voor zijn toelichting en geeft thans het woord aan Harm Post.

Harm Post geeft een toelichting op de uitgebrachte reactie van de havenautoriteiten. Hij geeft aan dat de havens het opheffen van de RvA zagen als bijdrage aan het verminderen van de bestuurlijke spaghetti. Gelet op de reacties van de omgeving en de leden van de raad heeft men besloten het advies van Patrick te volgen. De havenautoriteiten besloten dat ze havensector gaan vertegenwoordigen in het Omgevingsberaad bij monde van Harm Post zelf. Daarvoor organiseren ze een havendirecteurenoverleg, waar ook de positie in het Omgevingsberaad wordt geagendeerd.

Hierbij vragen de havendirecteuren speciale aandacht voor de deelnemer van de (gemeentelijke) haven van Den Oever. Het zou goed zijn als Den Oever daarin door een afdelingshoofd vertegenwoordigd wordt (niet bestuurlijk).

Tot slot geeft Harm mee dat er kritisch gekeken moet worden naar de agendering van stukken voor de RvA, zodat er geen dubbelingen zijn.

Verder merkt hij op dat de havens graag meezoeken naar de nieuwe voorzitter.

Patrick Poelmann verlaat de digitale vergadering.

Bespreking van het advies

Thans geeft Theo Meskers de gelegenheid tot reflectie op het vorengaande.

Jacoba Bolderheij geeft aan dat het advies grote nadruk legt op de rol van de RvA in het Omgevingsberaad (OBW), maar het OBW heeft juist een veel breder palet aan onderwerpen, dus dat klopt niet.

Meindert Joosten vindt het een goede zaak dat de havens nu zelf vertegenwoordigd zijn in het OBW, daardoor kun je heldere standpunten innemen. De havens waren voor opheffing, maar uiteindelijk gaat het erom wat je van de RvA verwacht.

Harm geeft aan dat in de reactie van de havenautoriteiten is aangegeven dat er kritischer gekeken moet worden naar de onderwerpen die de RvA gaat behandelen en dat de RvA vooral een informerende rol zal gaan spelen en zich zal richten op onderlinge kennisdeling. Dat onderstreept de noodzaak om de agenda's goed af te stemmen.

Marco geeft aan dat men dan extra scherp moet zijn op wie de havens dan extern vertegenwoordigt: doen ze dat zelf of doet de voorzitter dat straks? De RvA zal dan naar zijn mening vooral ook gebruikt moeten worden voor onderlinge afstemming en het toetsen van je inbreng in het OBW.

Op de vraag van Marco inzake de externe vertegenwoordiging van de havens, antwoordt Harm dat de havens zelfstandige bedrijven zijn die soms gezamenlijk reageren en soms geheel zelfstandig reageren en dus niet afstemmen bijvoorbeeld uit concurrentieoverwegingen. Dat kan dus per onderwerp verschillen. De functie van de nieuwe voorzitter zal ook meer een netwerkfunctie gaan worden.

Dit onderdeel zal ook nadrukkelijk in de profielschets worden opgenomen. Het voorstel dat de havens worden betrokken in de profielschets wordt overgenomen.

- De Raad stemt in met hoofdconclusie, aanbevelingen en aandachtspunten van het advies;
- De voorstellen van de reactie van de havenautoriteiten worden overgenomen;
- Theo Meskers is ermee akkoord dat een afdelingshoofd de haven van Den Oever zal vertegenwoordigen in het havendirecteurenoverleg;
- Uitwerken van de genoemde aandachtspunten (m.n. afstemming van agendering en profielschets voorzitter RvA) wordt opgepakt door Theo Meskers en Harm Post;
- De havengemeenten nemen het voorstel om de financiering 5 jaar te continueren in overweging.

3. Omgevingsberaad Waddengebied

Resultaten bereikt in 2020

De in de leidraad genoemde adviezen die het Omgevingsberaad heeft uitgebracht vormen een goed resultaat. De nieuwe governancestructuur heeft het beoogde effect gehad.

Het is voor Meindert nog niet geheel duidelijk wat de OBW doet en wat de Waddenautoriteit. Verder vindt Joost de Ruig dat de tekst terzake advies nr. 4 (aanbesteding geulonderhoud RWS) zeer netjes is opgeschreven. Hij heeft moeite met de rol die het Omgevingsberaad hier heeft gespeeld.

Marco geeft aan dat er m.b.t. de hoofdfunctie Natuur nog veel moet gebeuren. Dat kan in het OBW maar ook aan andere tafels wordt hierover gediscussieerd. Er zijn gelukkig al echt stappen gezet vanuit de Beheerautoriteit Waddengebied.

De overwegingen van de Waddenvereniging over de Gebiedsagenda worden door het CWN onderschreven, maar niet hun conclusie om niet aan het OBW. Is het glas half vol of half leeg; het gaat nu om de vertaling in de praktijk.

- De Raad is positief of over de bereikte resultaten van het Omgevingsberaad.

Werkplan Omgevingsberaad 2021

Arjen Bosch geeft aan dat dit het eigen werkplan is van het Omgevingsberaad voor 2021. Het is uiteraard niet de bedoeling om activiteiten dubbel te doen. Het onderwerp Regionale Energie Strategieën wordt genoemd. Als iets geschikter is om in andere gremia te bespreken, moeten we het niet over willen doen. De energietransitie in havens ligt dan meer voor de hand.

Theo Meskers geeft aan dat de agenda voor de RvA lean en mean gehouden moet worden.

- Het werkplan van het OBW zal, waar nuttig en nodig, betrokken worden bij het maken van de agenda voor de RvAW.

4. Investeringskader Waddengebied (IKW)

Green Shipping

Bij dit agendapunt is Leo van der Burg van FME uitgenodigd voor een toelichting op het Green Shipping programma.

Het programma wordt met veel waardering ontvangen en in de afgelopen tijd is er veel gebeurd. De aanbesteding van het vaargeulonderhoud was een teleurstelling, maar vooral in Lauwersoog zijn nieuwe initiatieven te melden. Een garnalenvisser is voornemens de motoren te vernieuwen. Hij wil CO2 vrij/arm dan wel fossielvrij gaan varen. Als je in 2030 60% CO2-reductie wilt halen bij de Waddenvloot, dan moet je ook bestaande schepen ombouwen. De Vissersbond wil meebetalen aan een technische studie om te kijken of een uitrol voor de gehele vloot mogelijk is. Al met al een goede ontwikkeling.

In Lauwersoog ligt ook het LNV-inspectieschip De Krukel. De rijksrederij (RWS) wil haar hele rijksvloot (ca 100 schepen) verduurzamen. De Krukel zou het eerste CO2 vrije zeeschip van het rijk worden, dat als demoschip kan dienen. Vooral het behalen van het certificaat kan in het Green Shipping programma worden opgenomen.

De projecten zijn inmiddels gestart, en alle havens en betrokken ondernemers zijn volop bezig met het bereiken van de gestelde ambities.

Op de vraag van Theo Meskers hoe de relatie is met de adviseurs van IKW, antwoordt Leo dat er regelmatig overleg is met zowel het Waddenfonds als met het IKW, bijvoorbeeld over de nieuwe initiatieven en over het mogelijk niet doorgaan van een CO2 vrij baggerschip. Vanwege de COVID-19 maatregelen draaien sommige bedrijven slechter en wordt er bezuinigd op het innovatiebudget. Het vinden van nieuwe ondernemers kost tijd en daarom gaat hij een aanvraag indienen voor projectverlenging.

Op de vraag van Harm Post hoe het nu zit met de wet- en regelgeving en de goedkeuring van schepen, antwoordt Leo van der Burg dat hij veel gesprekken heeft gehad met het ministerie van I&W. Daar is helaas weinig competentie aanwezig en ook weinig begrip voor de schepen. We zijn gebonden aan Europese richtlijnen, er is geen eigen wet- en regelgeving. De FME gaat de schepen hiermee helpen; dit kost veel geld en het is uitgesloten om dit in je eentje te doen. Er liggen forse ambities en daar hoort ook forse ondersteuning vanuit het programma bij.

Harm geeft aan voor dit soort initiatieven ook zijn contacten gaarne te willen inzetten, als dat kan helpen.

Ook Theo geeft aan dat hij vanuit Den Oever zijn rol wil pakken en extra middelen wil inzetten voor het innovatiefonds en daarmee een koppeling te leggen met de Green Deal. Joost de Ruig geeft aan niet zo somber te zijn over het vaargeulonderhoud. Dat moet vanaf dit najaar geregeld worden. Voor de rijksrederij is hij bereid om met zijn collega Van de Gazelle in gesprek te gaan. In 2030 moet ook RWS CO2 neutraal zijn. En dat geldt voor de eigen schepen, maar ook voor de kustzorg. Hij vindt het belangrijk dat men elkaar en de markt scherp houdt.

Tot slot deelt Leo mee dat er op 5 februari een waterstofconferentie is samen met de oosterburen.

- De Raad is positief over de bereikte resultaten in het Green Shipping programma

5. Agenda voor het Waddengebied

Agenda voor het Waddengebied 2050

Arjen Bosch deelt mee dat de Tweede Kamer dit onderwerp op de lijst van mogelijke controversiële onderwerpen heeft gezet. I&W vindt dat de Gebiedsagenda 3 december is vastgesteld en de daaraan gekoppelde instemmingsverklaring daar een uitvloeisel is¹.

Programma Toogdag 3 februari 2021, verkorte versie

Arjen Bosch deelt mee dat het een digitale bijeenkomst gaat worden. Het werkbezoek van de beide (demissionaire) ministers is vervallen; wellicht dat dit later dit jaar nog georganiseerd kan worden. De instemmingsverklaring zal door alle betrokkenen digitaal worden ondertekend.

6. Jaarverslag, verantwoording en vooruitblik

Jaarverslag en verantwoording

De financiën zijn t/m 2022 geregeld. Zoals hierboven bij ag. punt 2 al opgemerkt, wordt geadviseerd om de looptijd van de RvA met drie jaar te verlengen.

- [De Raad stemt in met de afgelegde verantwoording 2020.](#)

Vooruitblik

Op de vraag van Cas König dat het onderwerp trilaterale Regeringsconferentie 2022 niet bestemd is voor de RvA, antwoordt Arjen Bosch dat dit inderdaad een onderwerp voor 2021 is. We zouden daar als havens proactief in kunnen meedenken, gelet op de Letter of Intent die we bij de vorige conferentie met Duitse en Deense havens ondertekenden. Meindert Joostens geeft aan dat er gesprekken gaande zijn tussen de Ngo's en de maritieme autoriteiten. In Duitsland organiseert men dit anders, daar wil men dit gescheiden houden.

Hij stelt voor dit onderwerp op te pakken en te laten voorbereiden door Arjen Bosch. Het Common Wadden Sea Secretariat vroeg Arjen inmiddels om hieraan mee te doen.

Marco Glastra noemt als onderwerp Het Pact van Marrum. Hij geeft aan dat dit alweer 3 jaar geleden is gesloten en het hem nuttig lijkt om dit te gaan evalueren.

- [Het Pact van Marrum wordt aan onderwerpen van 2021 toegevoegd;](#)
- [Akkoord met een proactieve houding bij de trilaterale samenwerking.](#)

7. Planning

De in de leidraad opgenomen planning van de vergaderdata van de OBW, Toogdag en BOW zijn akkoord.

Theo geeft aan het niet onverstandig te vinden om een extra bijeenkomst te plannen tussen april/mei van de RvA (onder voorbehoud). Aangezien deze bijeenkomst ook nog digitaal zal moeten plaatsvinden, wordt gevraagd het aanvangstijdstip hiervan te vervroegen.

Verder wordt er eind september een fysieke vergadering ingepland van de RvA.

- [Port of Harlingen is bereid het gastheerschap van de Raad in september op zich te nemen.](#)

¹ De Tweede Kamer heeft de Agenda voor het Waddengebied later weer van de lijst 'controversiële' afgehaald.

8. Rondvraag

Tammo Bult deelt mee dat er die avond om 19.30 uur bij RTL 4 een item is over Marconi, een Europese maritieme dag.

Theo sluit om 19.30 uur de vergadering onder dankzegging voor een ieders inbreng.

Bijlage 1

Deelnemers Raad van Advies 15 september 2020

Theo Meskers (wnd. voorzitter)	wethouder Hollands Kroon
Sander Alberda Association	bestuurslid Harlingen Seaport Business
Arjen Bosch	secretaris Raad van Advies Waddenzeehavens
Jacoba Bolderheij	directeur Port of Den Helder
Joost Crommentuijn Den Helder	secretaris Haven- en scheepvaartvereniging
Marco Glastra vertegenwoordigt CWN	directeur Groninger Landschap,
Cas König	CEO Groningen Seaports
Frans Musters Eemsdelta	voorzitter Samenwerkende Bedrijven
Harm Post	directeur haven Lauwersoog
Paul Pot	directeur Port of Harlingen
Joost de Ruig	HID RWS Noord-Nederland
Paul Schoute	wethouder Harlingen
Meindert Joosten	wethouder Delfzijl
Tammo Bult	directeur IMARES/WUR
Ingrid de Vries	notulen
Met kennisgeving afwezig: Kees Visser	wethouder Den Helder
